

آیت الله العظمی مکارم شیرازی

بیام امام

ابی المؤمنین (ع)

شرحی تأثیر و جامع بر نهج البلاغه

جلد چهارم

با همکاری:

جمعی از فضلا و دانشمندان

مکارم شیرازی، ناصر - ۱۳۰۵-

پیام امام امیرالمؤمنین علیه السلام: شرح تازه و جامعی بر نهج البلاغه / مکارم شیرازی؛ با همکاری

جمعی از فضلا و دانشمندان - تهران: دارالكتب الاسلاميه - ۱۳۷۵.

ISBN - SET: 978-964-440-066-7

ISBN : 978-964-440-277-7

ج. (دوره)

(ج. ۴)

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه.

ج. ۴ (چاپ چهارم: ۱۳۹۵)

۱. علی بن ابی طالب علیهم السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- نهج البلاغه -- نقد و تفسیر.
۲. علی بن ابی طالب علیهم السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- خطبه‌ها. ۳. علی بن ابی طالب علیهم السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- کلمات قصار. الف. علی بن ابی طالب علیهم السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. . عنوان: نهج البلاغه. شرح. د. عنوان: شرح تازه و جامعی بر نهج البلاغه.

۲۹۷/۹۵۱۵

BP۳۸/۰۲۱۷

م ش ان

۷۷-۸۳۷۰

کتابخانه ملی ایران

با همکاری دانشمندان محترم جمه اسلام آقایان:

محمد جعفر امامی - محمد رضا استانی - محمد جواد ارسطا - ابراهیم بهادری
سعید داودی - احمد قدسی

نام کتاب: پیام امام امیرالمؤمنین علیهم السلام جلد ۴

مؤلف: آیت الله العظمی مکارم شیرازی و همکاران

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

نویت چاپ: چهارم

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵ ه. ش.

تعداد صفحه و قطع: ۶۴۰ صفحه، وزیری

چاپ: گلبان

ناشر: دارالكتب الاسلاميه - تهران - خیابان پامنار - کوچه بنی هاشم
پلاک ۱۲ - تلفن: ۳۳۹۱۶۹۴۴

فروشگاه ۱: تهران - بازار سلطانی - طبقه اول - شماره ۲۹ - کد پستی ۱۱۶۱۶۵۳۶۳۴

تلفن: ۰۵۶۲۷۴۴۹ - تلفکس: ۰۴۱۰ - ۰۵۶۲۰۴۱۰

فروشگاه ۲: تهران - خیابان انقلاب - مقابل دبیرخانه دانشگاه تهران - بازارچه کتاب
شماره ۱۰ - کد پستی ۱۳۱۴۶۶۳۶۵۸ - تلفن: ۰۶۴۰۸۴۴۱

www.darolkotob.com

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

شابک: ۷ - ۲۷۷ - ۴۴۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸ - ۷ - ۲۷۷ - ۴۴۰ - ۹۶۴ - ۹۷۸ - ۷

ISBN - SET: 978 - 964 - 440 - 066 - 7 ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۴۴۰ - ۰۶۶ - ۷

فهرست مطالب

۳	فهرست مطالب
۱۵	خطبهه ^۵ (خطبهه اشباح)
۱۶	خطبهه دیگر نگاه
۲۱	بخش اول
۲۲	جود و بخشنده اند او
۳۰	گسترگی نعمت های - مدارا
۳۳	بخش دوم
۳۴	بین خداوند چگونه خود را مرضی کرد
۳۹	آیا راسخان در علم تفسیر متشابهات می دانند؟
۴۳	بخش سوم
۴۴	ای برتر از خیال و قیاس و گمان و وهم!
۴۹	بخش چهارم
۵۰	همه از تدبیر او سخن می گویند
۵۵	بخش پنجم
۵۶	تو بی نظیر و بی همتای!
۵۹	مجسمه کیانند؟
۶۳	بخش ششم
۶۳	فراتر از احاطه عقلها
۶۷	بخش هفتم

۶۷	همه چیز از اراده او سرچشمه می‌گیرد!
۷۱	بخش هشتم
۷۲	راز و رمز آفرینش
۷۵	روشن ترین راه خداشناسی
۷۹	بخش نهم
۸۰	آفرینش آسمانها
۸۷	ویژگیهای آسمانها
۸۹	بخش دهم
۹۰	آفرینش خورنید و هوستارگان و شهاب‌ها
۹۴	نکته‌ها:
۹۴	ستارگان ثابت و سیار
۹۴	حالات ستارگان
۹۵	سعد و نحس ستارگان
۹۹	بخش یازدهم
۹۹	آفرینش فرشتگان
۱۰۳	بخش دوازدهم
۱۰۴	مأموریتهای فرشتگان
۱۰۸	چرا فرشتگان واسطه وحی‌اند؟
۱۱۱	بخش سیزدهم
۱۱۲	او صاف فرشتگان
۱۱۵	بخش چهاردهم
۱۱۶	فرشتگانی که تدبیر امور جهان می‌کنند
۱۱۹	بخش پانزدهم
۱۲۰	صفات والای فرشتگان

۱۲۵	انسان‌ها و فرشتگان
۱۲۷	بخش شانزدهم
۱۲۸	باز صفات والای دیگری از فرشتگان
۱۳۵	باز هم انسانها و فرشتگان
۱۳۹	بخش هفدهم
۱۴۰	ظاهر شدن خشکی‌ها و آرام شدن دریاها
۱۴۵	بخش بیجدهم
۱۴۶	ظاهر ثانی کوهها و چشمه‌ها
۱۴۹	اسرار آفرینش کوه
۱۵۳	بخش نوزدهم
۱۵۴	ابرهای باران‌زا و حیات زمینی مرد
۱۶۱	گسترش قاعده لطف، در تکریر و تشریع
۱۶۳	بخش بیستم
۱۶۴	آفرینش آدم و بعثت پیامبران
۱۷۱	بخش بیست و یکم
۱۷۲	روزی، وسیله بزرگ آزمایش انسان
۱۷۵	آیاروزی هر کس مقدّر است؟
۱۷۹	بخش بیست و دوم
۱۸۰	او از همه چیز آگاه است
۱۸۶	تنوع عجیب موجودات!
۱۸۷	بخش بیست و سوم
۱۸۸	گستردنگی علم الهی
۱۹۲	نکته‌ها:
۱۹۲	۱- وسعت عجیب علم او!

۱۹۳	۲- علم خداوند به تمام جزئیات
۱۹۴	۳- سخن جالبی از ابن ابی الحدید، در شرح این خطبه
۱۹۵	بخش بیست و چهارم
۱۹۶	تو امید منی، تو پناه منی!
۱۹۹	اعجاز بیان!
۲۰۱	خطبه ۹۲
۲۰۱	خطبه در یک نگاه
۲۰۴	مرا رها کنید و به دنبال دیگری بروید!
۲۰۸	نکته ها:
۲۰۸	۱- چرا فرمود دست از مزن بردارید؟
۲۱۱	۲- چرا عدالت علی غایب را در مسم تاییدند؟
۲۱۳	۳- چرا وزیر بودن آن حضرت بشهادت است؟
۲۱۵	خطبه ۹۳
۲۱۵	خطبه در یک نگاه
۲۱۷	بخش اول
۲۱۸	من چشم فتنه را کور کردم!
۲۲۶	پیشگویی های شگفت انگیز امام علیؑ
۲۲۹	بخش دوم
۲۳۰	فتنه خطرناک بنی امية!
۲۳۶	نکته ها:
۲۳۶	۱- ویژگی های فتنه!
۲۳۸	۲- حکومت جنایت بار بنی امية.
۲۴۱	بخش سوم
۲۴۲	انتقام شدید الهی از بنی امية.

۲۴۰	نکته‌ها:
۲۴۵	۱- آن که گریزد ز خراجات شام!
۲۴۷	۲- سرنوشت عبرت انگیز بنی امیه!
۲۴۹	خطبہ ۹۴
۲۴۹	خطبہ در یک نگاه
۲۵۱	بخش اول
۲۵۱	هیچ کسی به اوچ معرفتش نمی‌رسدا
۲۵۰	بخش دوم (و منها في وصف الانبياء)
۲۵۰	موقعیت ما باز پی دران
۲۵۹	بخش سوم
۲۶۰	ویژگی‌های پیامبر اسا م ﷺ
۲۶۰	نکته‌ها:
۲۶۰	۱- عظمت مقام پیامبر در نظر دیگران
۲۶۷	۲- شرافت خاندان پیغمبر ﷺ
۲۷۱	بخش چهارم
۲۷۱	تا می‌توانید عمل کنید!
۲۷۵	خطبہ ۹۵
۲۷۵	خطبہ در یک نگاه
۲۷۷	نوری که در تاریکی درخشید
۲۸۱	خطبہ ۹۶
۲۸۱	خطبہ در یک نگاه
۲۸۳	بخش اول
۲۸۳	آغاز و انجام او است!
۲۸۷	بخش دوم

۲۸۷	سخنانش بیان بود و سکوتش پرمعنا
۲۹۱	خطبه ۹۷
۲۹۱	خطبه در یک نگاه
۲۹۳	بخش اول
۲۹۴	شما بر دگانی هستید در قیافه اربابان!
۳۰۱	بخش دم
۳۰۱	جسم، یتاز حاضر و عقل هایتان پتهان است!
۳۰۵	بخش سوم
۳۰۶	من به وظیفه ای خرد عمل می کنم اما شما
۳۰۹	مقایسه روشنی از مردم هر را و شام!
۳۱۳	بخش چهارم
۳۱۴	یاران واقعی پیامبر چنین بودند!
۳۱۸	نکته ها
۳۱۸	۱- ولایت و عصمت اهل بیت
۳۲۰	۲- ویژگی های کوفیان و شامیان
۳۲۰	۳- کدام یک از صحابه؟
۳۲۳	خطبه ۹۸
۳۲۳	خطبه در یک نگاه
۳۲۶	مظالم بی حساب بنی امية!
۳۲۹	فجایع بی سابقه بنی امية!
۳۳۱	۲- گوشہ دیگری از فجایع بنی امية
۳۳۵	خطبه ۹۹
۳۳۵	خطبه در یک نگاه
۳۳۷	بخش اول

۳۲۷	تفاضای سلامت دین و تن
۳۲۹	بخش دوم
۳۴۰	به سرعت همه چیز دنیا پایان می یابد
۳۴۵	بخش سوم
۳۴۶	صحنه های عبرت انگیز دنیا!
۳۴۹	بخش چهارم
۳۴۹	دره کوبیده لذات
۳۵۱	نکته ها:
۳۵۱	۱- دنی آن بدر های غریبند نیست
۳۵۳	۲- هوشیار برینز مردم
۳۵۵	خطبه ۱۰۰
۳۵۵	خطبه در یک نگاه
۳۵۷	بخش اول
۳۵۸	با پرچم حق همراه باشید
۳۶۷	نکته ها:
۳۶۷	۱- رهبران الهی باید چنین باشند!
۳۶۸	۲- شکست ها پل های پیروزی است!
۳۶۹	بخش دوم
۳۶۹	در پرتو آل محمد ﷺ
۳۷۱	نکته ها:
۳۷۱	۱- یک حدیث پرمعنا
۳۷۲	۲- آخرین مرحله تکامل نعمت های الهی
۳۷۵	خطبه ۱۰۱
۳۷۵	خطبه در یک نگاه

۳۷۷	بخش اول
۳۷۷	با تمام وجود گواهی می دهیم
۳۸۱	بخش دوم
۳۸۱	آنچه می گوییم عین واقعیت است
۳۸۵	بخش سوم
۳۸۶	فتنه حاکمان شام و سرانجام در دنیا کشان
۳۸۹	نکته ها:
۳۸۹	۱- ملاحِر چیست؟
۳۹۰	۲- کوفه کانون و فان و بحرانها
۳۹۱	خطبۀ ۱۰۲
۳۹۱	خطبۀ در یک نگاه
۳۹۳	بخش اول
۳۹۳	وحشت عظیم محشر!
۳۹۷	بخش دوم
۳۹۸	به هوش باشید، فتنه ها در پیش است!
۴۰۳	خطبۀ ۱۰۳
۴۰۳	خطبۀ در یک نگاه
۴۰۵	بخش اول
۴۰۵	دنیای بی اعتبارا
۴۰۹	زهد در دنیا چیست؟
۴۱۱	بخش دوم
۴۱۱	ساعات عمر به سرعت می گذرد!
۴۱۳	چشم عبرت بین!
۴۱۷	بخش سوم

۴۱۷	عالمان و عالم نمایان
۴۲۱	عالمان واقعی کیانند؟
۴۲۳	بخش چهارم
۴۲۴	نشانه‌های آخر الزَّمان
۴۲۸	کلام سید رضی
۴۲۸	سرچشمۀ‌های فساد در آخر الزَّمان
۴۳۱	خطبۀ ۱۰۰
۴۳۱	خوبی در یک نگاه
۴۳۳	بخش اول
۴۳۴	تحولی که بر آن بعثت پیامبر ﷺ به وجود آمد
۴۳۶	نکته‌ها:
۴۳۶	۱- آیا پیامبری از عرب برنخواه ته؟
۴۳۷	۲- قدرت در سایه دین
۴۳۹	بخش دوم
۴۳۹	شکم باطل را می‌شکافم و حق را بیرون می‌آمیزم
۴۴۱	کلام سید رضی
۴۴۳	خطبۀ ۱۰۵
۴۴۳	خطبۀ در یک نگاه
۴۴۵	بخش اول
۴۴۵	او صاف بر جسته پیامبر ﷺ
۴۴۹	بخش دوم
۴۵۰	از شما انتظار نداشتم!
۴۵۷	بخش سوم
۴۵۸	دست از دامن رهبر الهی خود برندارید

۴۶۱	بخش چهارم
۴۶۲	وظایف امام و مردم
۴۶۷	خطبۀ ۱۰۶
۴۶۷	خطبۀ در یک نگاه
۴۶۹	بخش اول
۴۷۰	ویژگی‌های ارزشمند اسلام
۴۷۶	نکته‌ها:
۴۷۶	۱- جایگا، دنیا و آخرت در جهان‌بینی اسلامی
۴۷۸	۲- اسلام شریعت سهل و آسان
۴۸۱	بخش دوم
۴۸۲	صفات و مقامات پیامبر ﷺ
۴۸۶	کلام مرحوم سید رضی
۴۸۶	اعتراف جالب!
۴۸۹	بخش سوم
۴۹۰	افسوس که قدر این نعمت را نشناختید
۴۹۵	انتقام عجیب عباسیان از امویان!
۵۰۱	خطبۀ ۱۰۷
۵۰۱	خطبۀ در یک نگاه
۵۰۴	بر زخم دلم مرحوم نهادید
۵۰۷	خطبۀ ۱۰۸
۵۰۷	خطبۀ در یک نگاه
۵۰۹	تجلی خدا بر بندگان
۵۱۲	وسعت علم خداوند
۵۱۵	بخش دوم

۵۱۵	توصیف شایسته‌ای از پیامبر اسلام ﷺ
۵۱۹	بخش سوم
۵۱۹	طیب سیار!
۵۲۵	بخش چهارم
۵۲۵	پیکرهای بی روح!
۵۲۸	وجود بی خاصیت، همچون عدم است
۵۳۱	بخش پنجم
۵۳۲	جبهه‌ان امیه همه چیز را در هم می‌کویند
۵۳۵	یک قانون کل در با حکومت‌های خودکامه!
۵۳۷	بخش ششم
۵۳۸	بیدار شوید آینده شوی در من است!
۵۴۰	بخش هفتم
۵۴۰	پوستین وارونه!
۵۴۹	آثار سلطه فرومایگان!
۵۵۲	خطبه ۱۰۹
۵۵۲	خطبه در یک نگاه
۵۵۵	بخش اول
۵۵۶	اوصاف کمال پروردگار
۵۶۰	بخش دوم
۵۶۶	عظمت و عبودیت فرشتگان
۵۷۱	بخش سوم
۵۷۲	ترسیم گویایی از سرای دیگر
۵۷۷	عشق‌های مقدس و نامقدس
۵۸۳	بخش چهارم

۵۸۵	مراحل تکان دهنده مرگ
۵۹۰	لحظه هولناک جان دادن
۵۹۳	بخش پنجم
۵۹۴	رستاخیز انسانها
۵۹۹	بخش ششم
۶۰۰	آخرین نزلگاه هستی
۶۰۴	برنامه سوی مذایت
۶۰۷	بخش هشتم
۶۰۸	زهد پیامبر خا
۶۱۰	شرط اصلی رهبری شد آیا
۶۱۳	بخش هشتم
۶۱۳	شرح و تفسیر
۶۱۳	شاحه های درخت پربار نبوت
۶۱۷	خطبه ۱۱۰
۶۱۷	خطبه در یک نگاه
۶۱۹	بخش اول
۶۲۰	کارآمدترین وسیله ها
۶۳۰	فلسفه احکام
۶۳۳	بخش دوم
۶۳۳	از این راه به سوی خدا آید
۶۳۸	سرنوشت عالمان بی عمل!